

שווים ושווים יותר

בראיון שהעניק ראש הממשלה לטלוויזיה ערב ראש-השנה, נשאל בין השאר לגבי פרשת שחרורו של העבריין יהושע בן-ציון. הוא הביא כדוגמה לתחוה המניטארי אחר שנעשה על-ידו את שחרורה של הגברת מסעודה מיטעו ממושב קדימה, אלמנה המ' טופלת בילדים רבים, שכל חטאה הסתכם במעשה פזיון שעשתה ברגע של הלם ואי-בודע-שתונות, מעשה שאילולא עשהה או תו היה מיטל כתם כבד על מישפחתה.

במשך כמעט ששתיים של התיירות ב' כלא, אחרי כל הצער, הבושה, עוגמת-הנפש והסבל הנפשי הפזיון שנגרם ליל-דיה האומללים, לא אבה אף איש-ציבור או גוף ציבורי כלשהו לפעול למען שחרוריה. אלה שפעלו למענה היו בעיקר אנשים לא מוכרים בציבור, שנאבקו חודי-שנים רבים למען שחרורה אך כל בק-שותיהם נידחו. פניות לשרים הנוגעים בדבר, לראש-הממשלה ולנשיא, נידחו ב' לדרושוב.

גם אחרי המהפך הפוליטי במדינה המ' שיכו להגיע אל הנוגעים בדבר פניות ובקשות לחנינת האשה, אך הן הושבו ריקם עד למיקרה הטראגי שבו ניספה בנה הצעיר בתאונת-דרכים. כשזרוע הדי-בר נתנו לה רק שעות ספורות כדי להשי-תף בתלווית בנה, כשהיא מלווה על-ידי סוהרות המושות, ורק כעבור זמן אורשה חנינתה.

לאשה אומללה זו, שכל עולמה חרב עליה, לא היו חשבוניות-בנק שמינים, לא היו לה קשרים מסועפים עם איש-ציבור, עסקנים למיניהם ואנשי החברה הגבוהה; משפחתה דלתה-אמצעים לא יכולה לממן עבורה צוות פרקליטים מובחר, את בק-שות חנינתה אפשר היה לדחות בלא כל חשש מועקה ציבורית, לא קם שום ועד ועד ציבורי למען שחרורה או שיקום משפחתה.

מר בגין הזכיר באותו ראיון טלוויזיה שכאשר נוצעו עמו בקשר לחנינתה של הגברת מועטו (שלא להזכיר שבכל פעם שהזכיר את שמה ביטא אותו בצורה לא-נכונה) היא שוחררה תוך 24 שעות מה' רגע שפזיו אליו. אך ראש-הממשלה הנכ-בד לא הזכיר את העובדה שהיא שוחררה רק אחרי מותו הטראגי של בנה, בעוד שבכל הפניות שהופנו אליו ואל הנשיא לפני כן נידחו.

אריי נחוב, חיפה

ממשלת בגין-דיין-ארליך ובעלי דרגות אחרות מצדיעה לאיש רבי-הפעלים יהושע בן-ציון: אחריו למצהינים! (סליחה) ל' מיצחים!

רן מידר, חיפה

הנשיא אשם

החנינה שהעניק נשיא המדינה לגנב יהודי שש בן-ציון הייתה סתירת לחי למערכת הדי-משפטית של המדינה. יש אומרים שהעם זוכה במנהיגים המבטאים את צרכי הריג-שיים, ואומנם, כך הדבר, העם זקוק לאידי-שקיים (תודעה יהודית), וזה בא לידי ביטוי במעשהו הרחמן של ראש-הממשלה, אך אין אני בא בטענות למר בגין, נזכר נא שלא ראש-הממשלה ראף לא שר המשפטים חונן אסירים. זה תפקידה היחיד של האישיות שנבחרה לשבת שמונה שנים בבניין המפואר שעלה לאוצר המדינה הענייה הזאת מיליוני לירות: הנשיא.

לפני שבועיים נתן אדם זה תשובה לשאלה, "איזה תפקיד יבחר לשחק?" הוא שיחק את תפקיד הנובה שהועידה לו בעבר האנדיש-מאמע, ראש ממשלת יש-ראל וראש מילגת העבודה, גולדה מאיר, יזכרו נא זאת הח'כים של מילגת העבור דה, אשר הרקיעו בציניות את שחרורו של בן-ציון, כי הרי בקולותיהם נבחר אפרים קציר כנשיא, הנשיא הוא חניך תנועת העבודה הישראלית, והוא שהביא בושה למדינה ויצר תקדים מסוכן ביותר בשחררו מן הכלא אדם שאפילו בית-המשפט הי-עליון ראה לנכון להשאירו שם.

מושה בר-עמי, תל-אביב

הרי לפחות בקולנוע המנצח איתה. סרטים דוקומנטאריים רבים נכשלים מפני שהדמות העומדת במרכזם אינה מצדיקה את הדיוקן הקולנועי המוקדש לה. לא כך הדבר בלהיות מלכה. מכל המועדויות לתואר "נסיכת ים-סוף" השכיל גנני לבחור לא רק באיתה נערה שתיבחר לבסוף כסגנית שניה ל"נסיכת ים-סוף", ומאוחר יותר ל"מלכת המים" וזה מעצם הרבה את אפשרויות הדראמה הכלולות בסיפוריה, אלא בעיקר בנערה הנגלית לנו במהלך הסרט כאישיות קולנועית מובהקת כ"אחד הכישרונות הטבעיים ביותר" שנתגלו על-ידי מצלמת הקולנוע בארץ בשנים האחרונות. וגנני יודע כיצד לקלוט דמות זו על כל מיגוניה; כיצד להבליט את הפער שבין אותה אורלי חידה המתראיינת על-ידי החושפת את עצמה בתבונה ופיכתו ובין אותה אורלי חידה הניצבת באור הזרקורים, על בימת תהרות היופי כמנצחת, על מסלול הדוגמנות, או על בימת הצילומים של מבצע יונתן.

הוא מראה לנו מה קורה לפני, כאשר שאפתנותה המוצדקת כליכך של אורלי חידה מסלקת מהן את הרוך וההומור המאפיינים אותן והן נהפכות למסכה אלימה, חייתית כמעט, בשעה שהיא מחכה לתוצאות השופטים בתחרות יופי, או מחליפה בגדים בתצוגת אופנה. הוא יודע לקלוט אותה רגע שבו חוזרת אורלי חידה להיות "עוד בחורה אחת", כתום תצוגת האופנה כאשר היא מוכרת שמלות בבוטיק, כאשר היא יושבת בדירתה השכורה ומספרת על כל ההבטחות שלא התמלאו.

במשך כחמישים הדקות של הסרט אנו למדים להכיר את אורלי חידה כפי שאנו למדים להכיר מעט דמויות בסרטים על-ידיים, וזאת לא רק משום התבונה המאפי-יינת את עצם העשייה של הסרט, הביטוי, הצילום, העריכה, אלא בעיקר מפני שזהו אחד הסרטים הנדיבים ביותר שראיתי בלחרינה. גנני אינו נופל אף לאחת מן

במאי גנני עם מלכת-המים '76 אורלי חידה "אחד הכישרונות הטיבעיים ביותר שנתגלו בארץ"

המלכודות המוצעות לו על-ידי נושאו של הסרט; וכמה קל להתפשט לציניות ולהתר-חכמות קלה כאשר מדובר בתחרויות יופי, חזמניות, כוכבניות החולמות על קאריירה כשחקנים.

אין בסרט הזה אף רגע אחד של התנשי-אית מצידו של גנני, אף יסוד העשוי למנוע ממני השתתפות מלאה בסיפוריה וגורלה של גיבורת סרטו. אילו היה הסרט מנצל את אורלי חידה, אילו הייתה נוספת טרף ליצריו, הייה הסרט נעשה לא רק חסר-משעות, אלא בלתי-מיסרי בהחלט. כפי שהוא נוצר בידי גנני הוא מעמיד את עצמו כאלטרנטיבה לסיפור-הכולל בתוכו ניצול והקרה; דרך הקול-נוע נהפך סיפור התמודדותה של אורלי חידה לסיפוריה של הצלחה — יותר מכל הסכמים שבהם היא משתתפת, מגיעה כאן אישיותה למימוש המלא, מכאן יתחיל אולי סיפוריה האמיתי.

תמר

"העולם חוז", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב נורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מכרתי: "עולמפרם" • מורפם ב"הרפוס החדש" בע"מ, תד' אביב, רח' בראוביגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גופות: "צינאקורסיה כספ" בע"מ • הקורך הראשי: אורי אבנרי • הקורך: אני תבור • קורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם פיטין • מח' המודעות: רפי זכרוני • המוד'ל: העולם הזה בע"מ.

קיא קי

לנו סיפור זה ושנית, דרכו של גנני לטפל בנושא ובסיפור באופן שהדראמה הפרטית, הדמות, המציאות המתוארת ייצגו לא רק את עצמן, אלא את המציאות החברתית הישראלית שהולידה אותן...

"להיות מלכה" הוא מאותם סרטים דוקומנטאריים המנסים ליצור דיוקן של דמות, עוקבים במשך תקופה אחר השי-נויים והתמורות החלים בחייו של פרט מסויים, מערבים אותנו בגורלו וחושפים לעינינו את פניו, אישיותו, נשמתו, זה סיפוריה של אורלי חידה, נערה שגדלה

בחדש יוני השנה שידרה הטלוויזיה הישראלית את סרטו של גנני, להיות מלכה, שהוקדש לאורלי חידה, מלכת המים '76. הסרט צולם ברובו במהלך התחרות, המאורגנת מדי שנה על-ידי העולם הזה, וזה בהדים רבים ובביקורות מעורבות.

כמה מבקרים, וביחוד מבקרת-טלוויזיה אחת, עימנו את אפס אחרי שצפו בסרט. אולם באחרונה התפרסמה ביקורת מסוג אחר על אותו סרט טלוויזיה. הייתה זו רשימתו של אורי קליין, מרצה בחוג ל"קולנוע בקולטה לאמנות של אוניברסיטת תל-אביב, הרשימה, "דיוקנה הנדיב של המלכה". פורסמה בקולנוע '77, ריבוען לאמנות הקולנוע המוצא לאור על-ידי המכון הישראלי לקולנוע.

ההזן קטעים מתוך רשימתו:

הסרט הישראלי היפה והמעניין ביותר של השנים האחרונות הוקרן בחדש יוני על מסך הטלוויזיה ולא על מסך הקולנוע. שמו: להיות מלכה הוא סרט דוקומנטארי ולא עלילתי. הוא בוים על-ידי גנני והוקרן לו סתם כך, ביום חמישי בשבוע, במסגרת סרטי "תעודה", אחרי "כלבוטסק" ולפני "תיקי רוקסורד".

טבעי הדבר שכאשר אנו דנים בקולנוע הישראלי מתרכזו עיקר דיוננו בסרט העליל-לתי הארוך. זה המופיע לו לעיתים קרובות יותר ויותר על מסכינו, מלווה לעיתים בזעקות שבר על נחשלתו התרבותית של הקולנוע הישראלי ולעיתים בהבעת תקווה להתחדשותו ועליותו מנבני המשבר שבו הוא נתון זה כמה שנים...

אם אפשר בכלל לדבר על "מחשבה קולנועית" בהקשר לסרט הישראלי המצוי, הרי יש לחפש את סימניה בסרט הישראלי הקצר או בטלוויזיה ולא בסרט-העלילה הישראלי הארוך, שבו היא ניכרת לעיתים נדירות למדי, ויותר מזה, עיקר המחשבה הקולנועית ניכרת בארץ בתחום הסרט הדוקומנטארי, זה הנצור בשביל הטלוויזיה: בכתבה המתארת את הנעשה בגבול לבנון ומשודרת במסגרת "מבט שני", בצמד סרטים העוסקים בבעיית העוני ברברי תל-אביב או בסרט על אורלי חידה, הנערה שניצחה להיות "מלכת המים" של ישראל. נכון שסרטים אלה הם נדירים למדי; רוב הסרטים הדוקומנטאריים הנעשים לי-טלוויזיה הם בהחלט מוצרים שוליים וחסרי כל חשיבות, אולם כאשר אחד מהם מצליח לבטא משהו בהמחשבה הקולנועית המלווה אותו, או המציאות הישראלית המיוצגת בו, הרי התוצאה מרתקת פייכמה מהה שנעשה בתחום הסרט העלילתי הארוך.

זה נכון בוודאי לגבי פרטו של גנני עומד גנני, להיות מלכה. סרטו של גנני עומד לא רק בהשוואה עם ארטיסטים קרובים מנטאריים הנוצרים לטלוויזיה, או הקול-נוע הישראלי בכללותו, אלא בעיקר בזכות היותו יצירה עצמאית, נבונה, מרגשת: סרט דוקומנטארי אשר אם גם יש בו פגמים מועטים, יתפס מקום מכובד ב' מכלול הזכרונות שיש לי מסרטים דוקר מנטאריים — ומן הקולנוע בכלל. זאת מכמה טעמים: ראשית, הנושא עצמו, הסיפור שמספר הסרט ובחירתה המוצלחת כליכך שלה אותה אורלי חידה המביאה